

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Advies inzake de opmaak van het Vlaamse strategisch plan ‘hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en geïnterneerden’ 2025-2030

Samenvatting

De Vlaamse Regering dient één jaar na eedaflegging een nieuw strategisch plan ‘hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en geïnterneerden’ goed met een looptijd van vijf jaar. De voorbereiding van dit plan start met een advies van de gemengde commissie, bestaande uit vertegenwoordigers van de betrokken departementen en agentschappen, en van de hulp- en dienstverlenende organisaties uit de betrokken beleidsdomeinen. Het advies stelt tien strategische opties voor om mee te nemen in het nieuwe strategisch plan.

1. SITUERING

Strategische doelstelling 2 van de beleidsnota Justitie en Handhaving 2024-2029 wil recidive voorkomen en de re-integratie van daders bevorderen via een sterke hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en geïnterneerden. Het merendeel van de gedetineerden komt vroeg of laat vrij. Met hen aan de slag gaan vanaf dag één, is investeren in een veiligere samenleving van morgen. Enkel zo kunnen we recidive beperken. Conform het decreet van 8 maart 2013 betreffende de organisatie van hulp- en dienstverlening aan gedetineerden, wordt in dit kader een nieuw strategisch plan hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en geïnterneerden opgesteld. Onder andere aanbod aan gedetineerden op vlak van onderwijs, werk, begeleiding en geestelijke gezondheidszorg binnen de gevangensmuren zorgt voor een betere re-integratie in de samenleving en een vermindering van recidive. Artikel 8 van hetzelfde decreet bepaalt dat de Vlaamse Regering binnen een jaar na haar eedaflegging een nieuw strategisch plan goedkeurt.

In uitvoering van het voormelde decreet is een gemengde commissie werkzaam, bestaande uit vertegenwoordigers van de betrokken departementen en agentschappen, evenals van de hulp- en dienstverlenende organisaties uit de betrokken beleidsdomeinen¹.

¹ Met vertegenwoordigers van het agentschap Justitie en Handhaving, het departement Zorg, het departement Onderwijs en Vorming, het departement Werk en Sociale Economie, het departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media, het agentschap voor Personen met een Handicap, het agentschap Wonen in Vlaanderen, het agentschap Sport Vlaanderen, de Vlaamse dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding, de Centra Algemeen Welzijnswerk, het Vlaams Ondersteuningscentrum Volwassenenonderwijs, De Rode Antraciet vzw en Zorgnet Icuuro.

Deze commissie heeft als opdracht:

- 1° uiterlijk 3 maanden na het aantreden van de Vlaamse Regering, advies te verlenen aan de Vlaamse Regering over de opmaak van het strategisch plan;
- 2° de voortgang in de uitvoering van het strategisch plan te volgen;
- 3° advies uit te brengen over bijsturing van het strategisch plan;
- 4° ondersteuning en vorming te bieden voor de hulp- en dienstverleners.

Deze mededeling geeft uitvoering aan deze decretale opdracht van de commissie.

2. ADVIES VAN DE GEMENGDE COMMISSIE

Op basis van onder andere de resultaten van wetenschappelijk onderzoek dat binnen het huidige strategisch plan werd gevoerd naar de doelgroep van zedendelinquenten en naar het algemene profiel en de noden van gedetineerden in de Vlaamse en Brusselse gevangenissen, tekende de gemengde commissie tien strategische opties uit voor het volgende plan.

- **Maximaal investeren in bestaande en nieuwe vormen van hulp- en dienstverlening aan gedetineerden**, om zo alle 7000 gedetineerden te bereiken en hun re-integratieslaagkansen te verhogen.
- **Aan de slag met gedetineerden vanaf dag 1 van de detentie**, om hen toe te leiden naar de juiste actoren en hun recht op hulp- en dienstverlening te garanderen. Het traject en de actoren die betrokken zijn vóór detentie zijn hierbij ook van belang en verdienen meer verbinding met het detentietraject om geen tijd te verliezen.
- **De brug van binnen naar buiten de gevangenis als een prioriteit beschouwen voor een geslaagde re-integratie in de samenleving**, om zo de drempels die bestaan bij vrijlating weg te werken en gedetineerden duurzaam te re-integreren.
- **Extra aandacht voor specifieke doelgroepen**, om zo gespecialiseerd aanbod op maat te realiseren dat inspeelt op de noden van de doelgroep en de samenleving.
- **Zelf bouwen aan de digitalisering tijdens detentie**, om vooruit te gaan met het digitaal en *blended* aanbod, om gedetineerden hun digitale skills te versterken en de Vlaamse medewerkers alle digitale faciliteiten te bieden die nodig zijn tijdens hun werk.
- **Een communicatiebeleid voor de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden**, om gedetineerden beter naar het aanbod toe te leiden. Inzetten op geleterdheid, helder taalgebruik en diverse communicatie- en informatiekkanalen is van belang.
- **Gedetineerden verantwoordelijkheden geven en stimuleren om verantwoordelijkheid te nemen**, zo kunnen ze autonoom handelen en zelf meewerken aan de uitbouw en organisatie van de hulp- en dienstverlening en dit op alle niveaus.
- **Het organisatiemodel van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden blijvend evalueren en innoveren**, om zo de efficiëntie ervan en uitiem het aanbod op maat voor gedetineerden te verbeteren.
- **Kleinschalige, gemeenschapsgerichte detentievormen ondersteunen** en het aanbod hulp- en dienstverlening er verder uitbouwen.
- **Het evenwaardig partnerschap met de federale overheid actief opzoeken**, om nog meer te wegen op het beleid dat de hulp- en dienstverlening aanbelangt

Het volledige advies door de gemengde commissie opgesteld bevindt zich in bijlage.

3. VERDERE STAPPEN

Op basis van het geformuleerde strategisch kader in het advies zal de gemengde commissie uiterlijk 30 juni 2025, conform de regelgeving, een voorontwerp van strategisch plan opmaken. Uiterlijk 30 september 2025 wordt het strategisch plan voorgelegd worden aan de Vlaamse Regering in functie

van de definitieve goedkeuring. De Vlaamse Regering bezorgt – na definitieve goedkeuring - het strategisch plan aan het Vlaamse Parlement.

Na de definitieve goedkeuring van strategisch plan, zal de gemengde commissie instaan voor de opvolging van de uitvoering ervan en hierover rapporteren aan de coördinerende minister en de Vlaamse Regering.

Uiterlijk drie jaar na de goedkeuring van het strategisch plan evalueert de Vlaamse Regering, zoals bepaald in artikel 8 van het voormelde decreet, de uitvoering van het plan en stuurt ze zo nodig het plan bij.

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk,

Zuhal DEMIR